

Dworecka, Teresa

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej: "Kultura uzdrowiskowa w Europie", Duszniki Zdrój, 19-20 maja 2011 r.

Medycyna Nowożytna 17/1, 293-296

2011

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

T. Dworecka: Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej: *Kultura uzdrowiskowa w Europie*, Duszniki Zdrój, 19–20 maja 2011 r.

Zakład Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu w dniach 19–20 maja 2011r zorganizował międzynarodową konferencję naukową pt. „Kultura uzdrowiskowa w Europie”. Obrady toczyły się w sali konferencyjnej Hotelu „Jarzębina” w Dusznikach Zdroju. Z liczby przedstawionych referatów można wnioskować, że tematyka konferencji wzbudziła w środowisku historyków, lekarzy oraz literaturoznawców, zarówno z kraju jak i zagranicy ogromne zainteresowanie. Wygłoszone w ciągu dwóch dni referaty omawiały między innymi genezę kultury uzdrowiskowej w Europie i jej kontekst umiejscowiony w cywilizacji starożytnej (greckiej, rzymskiej), ewolucję starożytnej kultury uzdrowiskowej pod wpływem chrześcijaństwa, kulturę uzdrowiskową w czasach nowożytnych oraz perspektywę jej rozwoju w XXI w.

Celem poznawczym konferencji było poddanie systematycznej refleksji historycznej, antropologicznej i kulturoznawczej genezy i rozwoju specyficznej formy leczenia, które odbywało się poza stałym miejscem zamieszkania pacjenta, w specjalnie stworzonym środowisku terapeutycznym i z wykorzystaniem metod leczenia dostosowanych nie tylko do standardu medycznego, ale i do kulturowych oczekiwań pacjentów. Słowo wstępne wygłosiła prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka. Następnie dr Miron Wolny z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie omówił uzdrawianie duszy i ciała w starożytnym Rzymie (III w. p.n.e. – I w. n.e.) a dr Małgorzata Chudzikowska-Wołoszyn (także reprezentantka IHIM UWM w Olsztynie) przedstawiła referat pt. *Z Karolem wielkim w akwizgrańskiej kąpieli. O wczesnośredniowiecznym ascetyzmie w konfrontacji z kąpielową kulturą Rzymian*. W dalszej części wystąpili przedstawiciele Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego – prof. dr hab. Jarosław Kita z referatem *Promocja kultury uzdrowiskowej na łamach czasopism Królestwa Polskiego po 1864 r.* oraz mgr Nina Kapuścińska – *Urządzenia dotyczące wygód*

pod względem rozrywek i przyjemności – przegląd oferty wybranych uzdrowisk galicyjskich w XIX w. Kolejna autorka, mgr Aleksandra Oniszczyk z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego omówiła żydowskich i polskich kuracjuszy w Krynicy na przełomie XIX i XX w.

Druga część pierwszego dnia konferencji zaowocowała wystąpieniami referentów: dr Stanisława Węglarza z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Śląskiego – *Antropologiczna interpretacja wyobrażeń o górach jako rezerwuarze vis Vitalis*, dr Teresy Dworeckiej z Wydziału Kulturoznawstwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie – *Sanatoria i kolonie letnie dla dzieci w II RP jako element ówczesnej polityki zdrowotnej z uwzględnieniem Mazowsza*, mgr Aleksandry Paradowskiej z UAM w Poznaniu – *Na froncie walki z chorobą. O wielkopolskich sanatoriach przeciwgruźliczych* i dr Martyny Jurzyk – *Sanatoryjne leczenie gruźlicy płuc w II Rzeczypospolitej – teoria i praktyka* z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Po krótkiej przerwie zostały wygłoszone referaty pracowników Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, dr Olgi Taranek – *Health & Travel. Potencjał rozwojowy uzdrowisk na Dolnym Śląsku na przykładzie projektu portalu internetowego*, prof. dr hab. Mariana Ursela – *Z problemów życia kuracyjnego kulturalno-towarzystwiskiego w uzdrowiskach śląskich w XIX w. w świetle ówczesnych wspomnień i relacji prasowych* oraz dr Agnieszki Kuniczyk-Trzciniowicz – *Koczownicze życie pisarza czyli Henryk Sienkiewicz w uzdrowiskach*.

Drugi dzień konferencji należał także do niezwykle interesujących a złożyły się na niego wystąpienia gości zagranicznych. Prof. dr hab. Konstantyn K. Vasylyew przybliżył postać Józefa Moczutkowskiego (1845–1903) – *ИОСИФ ИОСИФОВИЧ (ОСИП ОСИПОВИЧ) МОЧУТКОВСКИЙ И РОЛЬ ЕГО В ИЗУЧЕНИИ ЛЕЧЕБНЫХ СВОЙСТВ ОДЕССКИХ ЛИМАНОВ* (Odessa National Medical University Social Medicine Departament), a dr Marina Yurievna Sorokina (Archiv AdW Moskau, Russland) przedstawiła referat pt. *Dr. Michael Zernov (1857–1938) and the development of balneology in Russia on the eve of the XIX – XX centuries*.

Następnie głos zabrała dr Marina Lienert z Drezna (*Der Weiße Hirsch – wzlot i upadek światowej sławy kurortu*) na temat rozwoju miejscowości Weißer Hirsch, która w roku 1880 była jeszcze małym letniskiem koło Drezna i z biegiem czasu stała się jednym z najpo-

pularniejszych kurortów Cesarstwa Niemieckiego. Wiązała się nieodłącznie z ruchem propagującym reformę stylu życia. Ruch ten narodził się w ostatnich latach XIX w. jako reakcja na industrializację, urbanizację, nadmierne unaukowanie oraz stechnicyzowanie. W opinii Schippergesa ruch ten dążył do „[...] zasadniczej odnowy całego stylu życia, włącznie z odżywianiem w celu przeciwdziałania postępującej degradacji zdrowia nowoczesnego człowieka na skutek szkód cywilizacyjnych”.

Doc. dr Arın Namal*, prof. dr Zeki Karagülle z Uniwersytetu w Istambule przedstawili relacje Sterna poświęcone źródłom termalnym, znajdującym się na terenie dzisiejszej Turcji. Opisuje on także inne cieplice, na które natknął się w Mezopotamii, przede wszystkim w okolicy Aleppo oraz w Palestynie.

Prof. dr med. Ingrid Kästner z Uniwersytetu w Lipsku przedstawiła referat pod tytułem *Bad Lausick w Saksonii – dwieście lat tradycji uzdrowiskowej u wrót lipskiej metropolii*.

Prof. (asystent) dr Mahmut Gürkan z Turcji wygłosił referat *Allianoi – antyczny kurort z czasów cesarstwa rzymskiego*. Allianoi to rozległy antyczny kurort z okresu cesarstwa rzymskiego oddalony o 18 km w kierunku północno-wschodnim od Pergamonu usytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie term *Paşa-Ilıcasi*, należy terytorialnie do tureckiej prowincji *İzmir*. Allianoi jest dziś jednym z pięciu starożytnych kurortów na całym świecie posiadających własny Asklepiejon.

Prof. dr Ayşegül Demirhan Erdemir opisał Bursę – stare tureckie miasto, które w trakcie swej długiej historii znajdowało się zarówno pod panowaniem rzymskim, jak i anatolijsko-seldżuckim i osmańskim (tureckim). Było także pierwszą stolicą imperium osmańskiego oraz kolebką wielu cywilizacji. Począwszy od czasów założenia Bursa to skarbiec niezwykle bogatego dziedzictwa historyczno-kulturowego.

Ostatnia część konferencji to wystąpienia dr Wojciecha Gawrona z Dolnośląskiego Centrum Laryngologii „Medicus” na temat *Mgr Marek Żuławski – prekursor balneologii polskiej*, mgr Magdaleny Długosz z Zakładu Porównawczej Historii Sztuki, Instytutu Kulturoznawstwa UMCS w Lublinie – *Sanitaryzm u źródeł modernizmu. Sztuka i higiena w Wiedniu ok. 1900 r.* Z ogromnym zainteresowaniem spotkały się referaty dr Ireny Wikiery – Magott z Katedry i Kliniki Nefrologii Pediatricznej, Akademii Medycznej we Wrocławiu na temat *Możliwości leczenia uzdrowiskowego dzieci i młodzieży leczonych nerkozastępczo* i dr Magdaleny Hurkacz (Katedra i Klinika Nefrologii Pediatricznej, Akademii Medycznej we Wrocławiu) – *Zagrożenia*

---

wynikające ze stosowania paramedycznych metod terapeutycznych. Mgr Marek Szymczak z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego zakończył wystąpienia referatem pt. *Kuracjusze uzdrowiska Druskienniki w świetle listy gości „Ondyny Druskiennickich Źródeł”*.

Po każdej części wystąpień miały miejsce dyskusje. Rozmowy na poruszone tematy trwały jeszcze długo po zakończonych prezentacjach. Podsumowując tę interdyscyplinarną konferencję należy podkreślić dużą liczbę zaprezentowanych referatów oraz różnorodność tematyki – dotychczas nieobecnej w badaniach. Na zakończenie prof. Bożena Płonka-Syroka podziękowała wszystkim uczestnikom i zaprosiła ich na kolejną konferencję z tego cyklu.